

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

KOMISIONI I PAVARUR PËR MEDIA
NEZAVISNA KOMISIJA ZA MEDIJE - INDEPENDENT MEDIA COMMISSION

KKPM-2010/01

Komisioni i Pavarur për Media, duke u bazuar në Nenin 141 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, është organ i pavarur që rregullon spektrin e Frekuencave Transmetuese në Republikën e Kosovës, licencon transmetuesit publik e privat, përcakton dhe zbaton politikën e transmetimit si dhe ushtron kompetenca të tjera të përcaktuara me ligj.

Komisioni i Pavarur i Mediave, me qëllim të garantimit të lirisë së shprehjes, e cila përfshinë të drejtën për të shprehur, për të shpërndarë dhe për të marrë informacione, mendime dhe mesazhe të tjera, pa u penguar nga askush, si dhe duke afirmuar respektimin e parimeve të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, Deklaratës Universale për të Drejtat e Njeriut, dhe Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, Komisioni i Pavarur për Media,

Miraton:

KODIN E SJELLJES PËR SHËRBIMET MEDIALE AUDIOVIZUALE NË REPUBLIKËN E KOSOVËS

QËLLIMI

Kodi i sjelljes ka për qëllim përcaktimin e rregullave të sjelljes dhe të punës së shërbimeve mediale audio-vizuale në pajtim me dispozitat ligjore që janë të domosdoshme në një shoqëri demokratike; për interesa të sigurisë kombëtare, të integritetit territorial dhe të sigurisë publike; për parandalimin e trazirave dhe të krimit; për mbrojtjen e dinjitetit të njeriut; për mbrojtjen e shëndetit dhe të moralit, për mbrojtjen e fëmijëve, për mbrojtjen e prestigjit dhe të drejtave të tjerëve, për parandalimin e zbulimit të informatave të dhëna në besim, ose për ruajtjen e autoritetit dhe të pa anësisë së drejtësisë.

1 RESPEKTIMI I DISPOZITAVE TË KODIT

- 1.1.** Veprimtaria e shërbimeve mediale audio vizuale nuk lejohet të cenojë rendin kushtetues, sovranitetin dhe integritetin kombëtar.
- 1.2.** Të gjithë pronarët, drejtuesit e stacioneve radiotelevizive, kryeredaktorët dhe/ose ata që bëjnë redaktuarën përfundimtare të të gjitha programeve radio apo

televizive në Kosovë (tani e tutje u referohet vetëm me “shërbime mediale audio-vizuale”) pajtohen t’i përmbahen dispozitave të këtij Kodi.

- 1.3. Redaktorët, gazetarët dhe përgjegjësit programor të shërbimeve mediale audio-vizuale do të sigurojnë respektimin e parimit të informimit të lirë, të sigurojnë informata të sakta, me kohë, të vërteta, të qëndrueshme, të plota, të balancuara dhe të paanshme.
- 1.4. Gazetarët dhe redaktorët nuk do të inkurajojnë apo nxisin, qëllimisht apo tërthorazi, asnjërin prej formave të diskriminimit dhe jo tolerancës.
- 1.5. Shërbimet mediale audio-vizuale nuk do të transmetojnë asnjë material që njollosë një grup etnik ose fetar, ose që bën të nënkuptohet se një grup etnik apo fetar është përgjegjës për aktivitet kriminal.
- 1.6. Shërbimet mediale audio-vizuale nuk do të transmetojnë asnjë material që nxitë apo inkurajon krimin ose aktivitete kriminale, ose që përmban në vete rrezikun e shkakimit të dëmit, që mund të jetë vdekje, lëndim, dëmtim i pronës apo ndonjë formë tjetër e dhunës.
- 1.7. Veprimtaria e shërbimeve mediale audio-vizuale respekton paanshmërisht të drejtën për informim, bindjet politike e besimet fetare, personalitetin, dinjitetin, jetën private të njeriut si dhe të drejtat e liritë themelore të tij.

2. DALLIMI NDËRMJET LAJMIT DHE OPINIONIT

- 2.1. Derisa janë të lirë t’i shprehin mendimet e veta, shërbimet mediale audio-vizuale janë të obliguara që të bëjnë dallim të qartë ndërmjet lajmit dhe opinionit.
- 2.2. Lajmi nënkupton informacion të përbërë nga faktet dhe të dhënat, kurse opinionin bart mendime, ide, besime, supozime, komente apo gjykime vlerësuese nga ana e shërbimeve mediale audio-vizuale.

3. VERIFIKIMI I FAKTEVE DHE RAPORTIMI I TË VËRTETËS

- 3.1. Shërbimet mediale audio-vizuale nuk do të transmetojnë material derisa nuk e bëjnë kërkimin rutinor dhe të arsyeshëm për të siguruar saktësinë, vërtetësinë dhe qëndrueshmërinë e tij.
- 3.2. Shërbimet mediale audio-vizuale nuk do të transmetojnë material për të cilin dinë ose duhet ta dinë se është i pavërtetë apo mashtrues.
- 3.3. Shërbimet mediale audio-vizuale kanë obligim profesional që me kohë të korrigjojnë çfarëdo informacioni të publikuar për të cilin vërtetohet të jetë i pasaktë.

- 3.4. Shërbimet mediale audio-vizuale nuk duhet të bëjnë plagjiaturë dhe duhet të theksojnë burimin e informatës që është publikuar diku tjetër.

4 RAPORTIMI I DREJTË DHE I PAANSHËM

- 4.1. Shërbimet mediale audio-vizuale do të sigurojnë korrektësi, drejtësi dhe paanshmëri në të gjitha raportimet.
- 4.2. Shërbimet mediale audio-vizuale do të sigurojnë prezantimin e këndvështrimeve të ndryshme në mënyrë korrekte dhe të drejtë. Nëse njëra palë refuzon të ofrojë këndvështrimin e vet, publikuesi gjatë raportimit duhet ta theksojë këtë refuzim.
- 4.3. Shërbimet mediale audio-vizuale duhet të mbështeten në burime të identifikueshme të informacioneve dhe obligohen të mbrojnë identitetin e atyre të cilët ofrojnë informacione në konfidencë, pavarësisht nëse kjo është kërkuar paraprakisht apo jo.
- 4.4. Gjatë raportimit dhe komentimit të një ngjarjeje kontraverse, duke iu shmangur supozimeve, mediumet paraprakisht do t'i kontrollojnë faktet dhe do të marrin deklaratat dhe komente nga të gjitha palët e përfshira në kontekst. Nëse ndonjëra palë e përfshirë refuzon të deklarohet para gazetarit, gjatë raportimit të vet gazetari do të duhej ta theksojë këtë refuzim.
- 4.5. Shërbimet mediale audiovizuale nuk do t'i favorizojnë interesat e një partie politike ose të një pikëpamjeje politike, as nuk do të jenë pjesëmarrës të një praktike që mund të ketë efekt të promovimit të një partie politike, një këndvështrimi politik, ndonjë grupi ose individ, që i përjashtojnë partitë, pikëpamjet, grupet tjera ose individët tjerë.

5 TË DREJTAT INDIVIDUALE

- 5.1 Çdokush gëzon të drejtën që t'i respektohet jeta private dhe familjare. E drejta për privatësi e individëve do të respektohet. Ndërhyrja në çështjet thjesht private apo personale të cilat nuk kanë asnjë ndikim në interesin publik është e ndaluar.
- 5.2 Personat e prekur nga tragjedia apo pikëllimi/hidhërimi duhet të trajtohen me ndjeshmëri, respekt dhe maturi, ata duhet të lejohen të vuajnë zinë e tyre në privatësi të plotë.
- 5.3 Asnjë material i transmetuar nuk duhet të shkel/cenojë apo të ndërhyj në të drejtën e individit që konsiderohet i pafajshëm derisa të shpallet fajtor nga Gjykata kompetente.
- 5.4 Kujdesi dhe gjykimi i shëndosh duhet të ushtrohet në zbulimin e identitetit të personave, me fytyrë apo emër, në mënyrë që të mos dëmtoj reputacionin, sigurinë e tyre apo të familjeve të tyre. Në çdo rast është i nevojshëm të jepet

shpjegimi i qartë ndaj një personi të identifikuar si “i dyshuar”, “autor i dyshuar”, “i akuzuar”, apo “i dënuar”.

- 5.5 Transmetimi i materialit që tregon personat e arrestuar apo ndaluar që sulmohen fizikisht apo verbalisht në mënyrë që i përul apo poshtëron ata është i ndaluar.
- 5.6 Asnjë person i identifikuar në transmetim i përfshirë në mbulimin e arrestimit apo ndalimit të personave nuk duhet të inkurajoj apo nxis kryerjen e dhunës kundër personit të arrestuar apo të paraburgosur.
- 5.7 Bisedat/thirrjet telefonike apo intervistat nuk duhet të transmetohen pa e informuar palën tjetër paraprakisht, përveç kur është në pyetje interesi publik.

6 SULMET PERSONALE

- 6.1 Sulmet personale, duke përfshirë por jo kufizuar vetëm në sulmet në ndershmërinë, integritetin apo cilësinë personale të një personi, institucioni apo grupi të identifikuar, në çështje që nuk kanë të bëjnë me interesin publik janë të ndaluara.
- 6.2 Programet që kanë qëllim të keq, kriticizëm të padrejtë apo sulm në një person, fizik apo juridik, janë të ndaluara.
- 6.3 Kur transmetohen sulme personale ndaj ndonjë personi, institucioni apo grupi, atij personi, institucioni apo grupi duhet t’i jepet një mundësi e drejtë për tu përgjigjur menjëherë në programin e njëjtë, nëse është e mundur, apo në rastin e parë të mundshëm. Nëse jo, mundësia për përgjigje duhet t’i jepet në ndonjë program tjetër në kushte të ngjashme.

7. PRIVATËSIA

- 7.1 Ofruesve të shërbimeve mediale audio-vizuale nuk ju lejohe të japin emrat, përshkrimin, pamjet, ngjashmëritë ose informatat specifike të ndonjë individi që gjoja ka kryer një krim, deri në nxjerrjen e një vendimi përfundimtar nga gjykata kompetente.
- 7.2 Rrëfimet mbi tragjeditë personale duhet të paraqitet me kujdes, duke pasur qasje mirëkuptimi dhe diskrecioni nga ana Ofrueseve të Shërbimeve Mediale Audio-vizuale.

8. DISKRIMINIMI

- 8.1 Raca, ngjyra, gjinia, gjuha, feja, mendimi politik ose të tjera, prejardhja kombëtare a shoqërore, lidhja me ndonjë komunitet, prona, gjendja ekonomike, sociale, orientimi seksual, lindjes, aftësia e kufizuar ose ndonjë status tjetër

personal nuk do të shfrytëzohen në atë mënyrë që individët mund t'i vë në pozitë të palakmueshme, denigruese, me përqeshje apo tallje.

9. PREZANTIMI I FËMIJËVE DHE TË MITURVE

- 9.1 E drejta e privatësisë së fëmijëve duhet gjithmonë të respektohet. Pasi që publiciteti i panevojshëm apo etiketimi i gabuar mund t'i dëmtoj ata, fëmijët që janë viktime të abuzimit apo në konflikt me ligjin nuk duhet të identifikohen, drejtpërdrejt apo indirekt. Nuk duhet të transmetohet asnjë informacion që mund t'i identifikojë ata.
- 9.2 Befasitë apo intervistat e paplanifikuara ("pritat") të fëmijëve janë të ndaluara.
- 9.3 Fëmijët viktime, të dyshuar, të akuzuar për një krim, të arrestuar apo ndaluar për dyshim të keqbërëjes, dhe fëmijët që janë duke kaluar në proces gjyqësor duhet të mbrohen nga vuajtjet tjera të shqetësimit apo traumës; ata duhet të intervistohen vetëm me miratim të prindërve të tyre apo kujdestarit ligjor, përveç nëse prindi apo kujdestari është i akuzuar. Intervista duhet të bëhet vetëm me autoritet dhe mbikëqyrje të avokatëve, psikologëve apo punëtorëve social të kualifikuar përgjegjës për mirëqenien e tyre.
- 9.4 Nga fëmijët nuk do të kërkohet, të detyrohen apo të nxitën në çfarëdo mënyre për t'i kujtuar dhe treguar përvojat traumatike, të demonstrojnë aktet e tmerrshme apo t'i përshkruajnë ato në detaje grafike.
- 9.5 Programet dhe materialet në të cilat janë të përfshirë fëmijët duhet t'i përmbahen të gjitha ligjeve, rregullave dhe rregulloreve përkatëse mbi transmetimin audio-vizual.
- 9.6 Gazetarët nuk do të duhej të intervistojnë apo të fotografojnë fëmijë nën moshën 15-vjeçare rreth çështjeve të cilat bëjnë fjalë për familjen e tyre, pa pëlqimin e prindit apo të ndonjë të rrituri i cili është përgjegjës për fëmijën.
- 9.7 Shërbimet mediale audio-vizuale në asnjë mënyrë nuk do të identifikojnë fëmijët nën moshën 15-vjeçare të cilët janë të përzier në vepra penale, qoftë si dëshmitarë apo të pandehur.
- 9.8 Nuk lejohet përdorimi dhe prezenca e fëmijëve në spotet e ndryshme promovuese të partive politike.

10. PËRDORIMI I GJUHËS

- 10.1 Shërbimet mediale audio-vizuale, gjatë transmetimit të përmbajtjeve programore, nuk do të lejojnë përdorimin e shprehjeve gjuhësore denigruese, me qëllim të lëndimit dhe kërcënimit të një individi apo grupi mbi baza te

përkatësisë etnike, religjioze, gjinore, racore, martesore, moshore apo të paaftësisë fizike e mendore.

- 10.2 Shërbimet mediale audio-vizuale nuk do të transmetojnë përmbajtje programore që nxisin urrejtje dhe pabarazi dhe që mund të rezultojnë me veprime kriminale apo të dhunshme ndaj një individi apo grupi të caktuar.
- 10.3 Shërbimet mediale audio-vizuale nuk do të transmetojnë përmbajtje programore që nxisin urrejtje mbi baza të përkatësisë etnike, religjioze, gjinore, racore, martesore, të moshës apo të pa aftësisë fizike e mendore, pavarësisht nga situata apo rrethana.
- 10.4 Referencat rreth përkatësisë në bazë të racës, ngjyrës, gjinisë, gjuhës, fesë, mendimeve politike ose të tjera, prejardhjes kombëtare a shoqërore, lidhjes me ndonjë komunitet, pronës, gjendjes ekonomike, sociale, orientimit seksual, lindjes, aftësisë së kufizuar ose ndonjë statusi tjetër personal. do të zhvillohen vetëm në rastet kur informacione të tilla kanë rëndësi të drejtpërdrejtë për ngjarjen për të cilën raportohet.

11. NDALIMI I NXITJES PËR DHUNË

- 11.1 Gjuha që tenton të nxis urrejtje, dhunë, kryengritje apo rebelim është e ndaluar.
- 11.2 Ofruesit e shërbimeve mediale audio-vizuale nuk do të transmetojnë asnjë material që me përmbajtjen e vetë vizuale apo me ton mund të:
 - 11.2.1 Paraqes rrezik të qartë për nxitje të dhunës, urrejtjes etnike apo fetare, çrregullim civil, trazira ose krim dhe aktivitete kriminale në mesin e qytetarëve të Kosovës.
 - 11.2.2 Paraqes rrezik të qartë për të shkaktuar dëm publik, që mund të jetë vdekje, lëndim, dëmtim i pronës apo dhunë tjetër.
 - 11.3.3 Detajet e një krimi apo përshkrimin i tij nuk duhet të paraqiten në atë mënyrë që do ta mësoj apo inkurajoj audiencën se si ta kryej atë.

12. E DREJTA PËR REAGIM DHE KORRIGJIM

- 12.1 Është obligim i shërbimeve mediale audio-vizuale që të transmetojnë reagime dhe demante kur vërtetohet se kanë transmetuar informata të pasakta dhe të pavërteta për një individ apo organizatë.
- 12.2 Kur një gabim është transmetuar, ajo duhet të bëhet e ditur dhe të korrigjohet sa më parë që është e mundur duke e theksuar gabimin dhe duke e bërë korrigjimin.

- 12.3 Me qëllim të korrektësisë dhe paanshmërisë duhet të ofrohet mundësia që brenda shtatë (7) ditësh pas paraqitjes së ankesës së individit apo organizatës, të transmetohet reagimi përkatës në mediumin e njëjtë. Reagimi duhet të transmetohet në kohë dhe hapësirë të njëjtë.
- 12.4 Çdo person, pa dallim shtetësie ose vendbanimi, që përmendet në një shërbim medial audio-vizual për të cilin faktet janë bërë të disponueshme për publikun të cilat ai i deklaron që janë të pasakta, mund të ushtrojë të drejtën e reagimit për të korrigjuar faktet që shqetësojnë atë person.
- 12.5 Shërbimet mediale audio-vizuale janë të obliguar që kërkesën për reagim ta shqyrtojnë në pajtim me dispozitat e Ligjit Civil kundër Shpifjes dhe Fyerjes.

13. KONFLIKTI I INTERESIT

- 13.1 Pronarët, menaxherët, kryeredaktorët dhe redaktorët përgjegjës, gazetarët dhe personeli tjetër që merret me sajimin dhe transmetimin e programeve në mediumet audio-vizuale nuk do të pranojnë poste të tjera, mito apo dhurata të ndryshme të cilat shkaktojnë konflikte interesash me profesionin e tyre, komprometojnë kredibilitetin e tyre moral dhe profesional dhe që mund të ndikojnë në pavarësinë e tyre profesionale.
- 13.2 Kërkimi apo pranimi i parave apo ndonjë dhurate, përfitimi apo privilegji për të vënë në favor apo pozitë të keqe ndonjë person, grup, apo institucion gjatë transmetimit është e ndaluar. Çdo akt që mund të dëmtojë interesin publik, dëmtojë stacionin apo të vë kredibilitetin e tij në dyshim duhet të shmanget.

14. ZBATIMI I KODIT DHE SANKSIONET

- 14.1 Shkeljet eventuale të dispozitave të këtij Kodi, do të procedohen dhe sanksionohen sipas Ligjit të KPM-së.
- 14.2 Me ankesat e shkeljeve të këtij Kodi merret Këshilli i Komisionit të Pavarur për Media në pajtueshmëri me Ligjin dhe aktet nënligjore të KPM-së.
- 14.3 Shërbimet mediale audio-vizuale duhet t'i respektojnë ligjet e Republikës së Kosovës si dhe aktet ndërkombëtare relevante, sidomos ato që zbatohen në aktivitetet e shërbimeve audio-vizuale mediale.

15. STANDARDET ETIKE UNIVERSALE

- 15.1 I tërë programi i transmetimit audio-vizual duhet të jetë në pajtim me parimet etike, standardet e pranuar ndërkombëtarisht dhe të respektojë llojllojshmërinë etnike, kulturore dhe fetare në Republikën Kosovës.

16. NDRYSHIMI DHE PLOTËSIMI I KODIT

16.1 Ky Kod do të rishikohet kohë pas kohe në bazë të përvojave dhe ndryshimit të rrethanave. Përveç nëse është përcaktuar ndryshe në këtë nen, ndryshimet dhe plotësimet hyjnë në fuqi në datën e miratimit.

17. HYRJA NË FUQI

17.1 Ky Kod hyn në fuqi në datën e nënshkrimit nga Këshilli i KPM-së, dhe është i obligueshëm për të gjitha shërbimet mediale audio-vizuale të licencuara nga KPM.

17.2 Me hyrjen në fuqi të këtij kodi, shfuqizohet Kodi i përkohëshëm i sjelljes për mediumet elektronike në Kosovë.

Filloreta Bytyçi
Kryesuese e Këshillit të KPM-së

15/12/2010

Data